

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (49)

Вінниця, 2025

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 11 від 15 травня 2025 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкач С.А. (Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини)

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(49) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2025. 165с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2025

ЗМІСТ

НОПЯТІККИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

АСАУЛЕНКО АНАСТАСІЯ, СЕНСИТИВНІ ПЕРІОДИ РОЗВИТКУ	5
БАКЛАНСЬКА АЛІНА, ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ГРИ ЯК ПРОВІДНОГО ВИДУ ДІЯЛЬНОСТІ.....	8
БЕВЗА ДІАНА, МЕТОДИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ РОДИНІ	11
ПОГРЕБНЯК ДІАНА, СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ У РОБОТІ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	15
ЗАСТАВНІЮК ЛЮБОВ, ДИДАКТИЧНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ...	19
ЗРАЛКО АННА, ІНТЕРАКТИВНІ ДИТЯЧІ СВЯТА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	23
ПЕТРИЧКО КАТЕРИНА, ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ НАРОДНОЇ МАТЕМАТИКИ В ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	30
ПЛАХОТНА АЛЛА, РОЗВИТОК ПАМ'ЯТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ..	35
ПОСТУПАЙЛО АННА, ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	39
БОГОЦЬКА ВАЛЕНТИНА, СЕГЕДА МИКОЛА, МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	44
СИВАК МАРИНА, РОЗВИТОК ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	47
ПИЛЯВЕЦЬ ТЕТЯНА, РОЗВИТОК МОРАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	51
СОРОЧАН КАРІНА, ПОЗАКЛАСНА РОБОТА В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	56
ШАФАР ІВАННА, РОЛЬ СІМ'Ї У ПСИХОЛОГІЧНОМУ РОЗВИТКУ ДИТИНИ ПІД ЧАС КРИЗОВИХ ПОДІЙ	62
ЯГНІЧ НАТАЛІЯ, ФОРМУВАННЯ СВІДОМОСТІ У СТАРШОМУ ДОШКІЛЬНОМУ ВІСІ.....	65

КУЛЬТУРА, ЛІТЕРАТУРА ТА ФІЛОЛОГІЯ У ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

МАРУСІНА ЮЛІЯ, ПОНЯТТЯ КУЛЬТУРИ ТА КУЛЬТУРНОГО «БУМУ»	71
ГУМЕНЮК ІРИНА, КОЛИ ЛЮБОВ УБИВАЄ: ФЕМІНІСТИЧНИЙ І ПСИХОАНАЛІТИЧНИЙ ПОРТРЕТ РОМАНУ «КОХАННЯ» АНДЖЕЛИ КАРТЕР ..	74
ДОЛІШНЯ КАТЕРИНА, ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З КОМПОНЕНТОМ FOOD В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	82

KOLIESNIKOVA IVANNA, SENTENCE AND QUASI-SENTENCES IN MODERN ENGLISH	88
ЛАСКОРУНЬСЬКА АНАСТАСІЯ, ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ СЛЕНГУ: МІЖ КУЛЬТУРОЮ І МОВНОЮ ГРОЮ	94
ОШІВСЬКА ОЛЕНА, ВЛАСНІ НАЗВИ В АНГЛОМОВНІЙ РЕКЛАМІ	98
СКАЛЕЦЬКА СОФІЯ, ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ "ВІЙНА" В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ ПРО ВІЙНУ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І МЕДІЙНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ	105
СЛЮСАР МАРИНА, COEXISTENCE OF SOCIOLECTS AND REGIONAL DIALECTS IN ENGLISH-SPEAKING COUNTRIES	109
СОЛОМСЬКА ВІКТОРІЯ, STYLISTIC DEVICES IN DIGITAL JOURNALISM: EXPRESSIVE STRATEGIES IN ONLINE MEDIA TEXTS	114
ТИМОШЕНКО ВАДИМ, СИМФОНІЯ ВТРАТИ Й НАДІЇ: КУЛЬТУРНИЙ СИНТЕЗ У РОМАНІ “НОРВЕЗЬКИЙ ЛІС” ХАРУКІ МУРАКАМІ	117

ІННОВАЦІЇ СУЧАСНОЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ

ЗВІРИК ЛЮДМИЛА, НАВЧАННЯ БІГУ НА КОРОТКІ ДИСТАНЦІЇ	123
КЛАНЦАТА ВІКТОРІЯ, ІНТЕРАКТИВНІ ПЛАТФОРМИ ТА МОБІЛЬНІ ДОДАТКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ФОНЕТИЧНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	129
КОЗЮЛЬКО АНАСТАСІЯ, МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНИХ РИС ХАРАКТЕРУ ДІТЕЙ	135
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР, ОЗДОРОВЧИЙ ЕФЕКТ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ	140
КАСЬКО ОЛЕНА, STEM-ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ	145
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР, ВІДБІР ТА ОРІЄНТАЦІЯ У СИСТЕМІ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛЕГКОАТЛЕТІВ	151
СТОРОЖУК НАТАЛЯ, КАСЬКО ТЕТЯНА, ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ	156
СТРАТІЙЧУК НАТАЛІЯ, МУЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК	159

ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»	166
---	-----

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ГРИ ЯК ПРОВІДНОГО ВИДУ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 373.2.015.31:793\796

БАКЛАНСЬКА АЛІНА

здобувачка вищої освіти факультету

дошкільної освіти та музичного мистецтва

Науковий керівник: ТОКАР Л. П.

доктор філософії, завідувач кафедри теорії,

фахових методик та технологій дошкільної освіти Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. *The article examines the main aspects of play as the leading activity of preschool children. The concept of play in psychological and pedagogical literature is clarified. The role of play in the development of preschoolers is revealed.*

Key words: *game, leading activity, emotional development, social development, cognitive development.*

Постановка проблеми. Дошкільний вік є унікальним періодом у житті людини, коли закладаються основи особистості, формуються когнітивні, емоційні та соціальні навички. Провідним видом діяльності в цей період є гра, яка виступає не лише джерелом радості для дитини, але й потужним інструментом її розвитку. Гра дозволяє дошкільнятам пізнавати світ, моделювати соціальні взаємодії, розвивати уяву та творчі здібності. У сучасному світі, де дошкільна освіта набуває дедалі більшого значення, розуміння ролі гри як ключового елемента виховання та навчання стає особливо актуальним.

Актуальність теми дослідження зумовлена кількома чинниками. По-перше, гра є природним способом взаємодії дитини з навколишнім середовищем, що робить її незамінною для гармонійного розвитку. По-друге, сучасні освітні програми, зокрема в Україні, наголошують на необхідності створення умов для ігрової діяльності в дошкільних закладах, що вимагає глибокого аналізу її організації та впливу.

По-третє, у контексті швидких соціальних змін, зокрема зростання впливу цифрових технологій, постає потреба осмислення, як традиційні та сучасні форми гри можуть співіснувати для забезпечення повноцінного розвитку дітей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Гра є одним із найважливіших феноменів у житті дитини дошкільного віку, що привертає увагу психологів і педагогів протягом багатьох десятиліть. У психолого-педагогічній літературі гра розглядається як багатогранне явище, яке поєднує в собі елементи творчості, навчання та соціальної взаємодії. Для глибшого розуміння цього поняття звернемося до визначень провідних учених – Л.С. Виготського, Д.Б. Ельконіна та О.В. Запорожця.

Лев Семенович Виготський, один із засновників культурно-історичної теорії, визначав гру як діяльність, що створює «уявну ситуацію», у якій дитина діє за власними мотивами, але в межах певних правил. За Виготським, гра є джерелом

розвитку, адже вона дозволяє дитині діяти «вище за свої звичні можливості» [1, с.5-8]. Наприклад, у грі «лікарня» дитина не лише відтворює дії лікаря, а й вчиться контролювати свої емоції, підкорятися правилам і співпрацювати з іншими дітьми. Виготський підкреслював, що гра створює зону найближчого розвитку, де дитина опановує нові навички через імітацію та творчість.

Данило Борисович Ельконін у своїх працях поглибив розуміння гри, акцентуючи на її соціальній природі. Він зазначав, що гра – це діяльність, у якій дитина відтворює соціальні відносини між людьми, беручи на себе різні ролі [4]. Ельконін виокремлював сюжетно-рольову гру як найвищу форму ігрової діяльності дошкільнят, оскільки вона передбачає моделювання складних соціальних взаємодій. Наприклад, граючи в «сім'ю», діти не лише імітують побутові дії, а й вчаться домовлятися, вирішувати конфлікти та виконувати ролі батьків чи дітей.

Олександр Володимирович Запорожець розглядав гру як форму активності, що сприяє емоційному та інтелектуальному розвитку дитини. Він підкреслював, що гра є «вільною діяльністю», яка мотивується внутрішніми потребами дитини, а не зовнішніми вимогами [3, с.8]. За його концепцією, гра дозволяє дитині переживати різноманітні емоційні стани в безпечному середовищі, що сприяє формуванню її психічної стійкості. Наприклад, у грі «похід у ліс» дитина може «боротися» з уявними небезпеками, розвиваючи сміливість і впевненість.

Отже, у психолого-педагогічній літературі гра визначається як складна діяльність, що поєднує уяву, правила, соціальні ролі та емоційні переживання. Кожен із учених підкреслює її унікальну роль у розвитку дошкільнят, що робить гру ключовим об'єктом дослідження.

Мета статті: дослідити гру як провідний вид діяльності дітей дошкільного віку, визначивши її значення для розвитку особистості та особливості організації в освітньому процесі.

Завдання дослідження: визначити поняття гри та її роль у психолого-педагогічній літературі; проаналізувати види ігор та їхній вплив на когнітивний, емоційний і соціальний розвиток дошкільнят; вивчити особливості організації ігрової діяльності в дошкільних закладах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Гра впливає на всі аспекти розвитку дитини дошкільного віку: когнітивний, емоційний і соціальний. Розглянемо ці аспекти детальніше.

Когнітивний розвиток. Гра сприяє розвитку мислення, пам'яті, уваги та уяви. У процесі гри дитина вчиться аналізувати ситуації, приймати рішення та прогнозувати результати своїх дій. Наприклад, у дидактичній грі «Склади візерунок» дошкільник опановує поняття форми, кольору та просторових відношень, що є основою для математичних навичок. За даними сучасних досліджень, діти, які регулярно беруть участь у творчих іграх, демонструють вищий рівень інтелектуальної гнучкості [2, с.14]. Сюжетно-рольові ігри також розвивають символічне мислення, адже дитина використовує предмети як символи

(наприклад, паличка стає «мечем» або «ложкою»).

Емоційний розвиток. Гра є безпечним простором для переживання та регуляції емоцій. Дитина може виражати радість, страх, гнів чи сум через ігрові сюжети, що допомагає їй краще розуміти власні почуття. Наприклад, граючи в «школу», дитина може відтворити ситуацію, коли її похвалили чи покарали, і навчитися справлятися з цими емоціями. О.В. Запорожець зазначав, що гра сприяє формуванню емпатії, адже дитина вчиться «ставити себе на місце іншого». Крім того, ігрова діяльність знижує рівень тривожності, оскільки дозволяє дитині контролювати уявні ситуації.

Соціальний розвиток. Гра є основним способом соціалізації дошкільнят. У спільних іграх діти вчаться співпраці, комунікації, поваги до правил і розв'язання конфліктів. Сюжетно-рольові ігри, такі як «магазин» чи «будівельний майданчик», моделюють реальні соціальні взаємодії, де дитина виконує різні ролі та вчиться взаємодіяти з іншими. Д.Б. Ельконін підкреслював, що гра формує моральні уявлення, адже дитина усвідомлює, що означає бути «чесним», «справедливим» чи «добрим». Сучасні дослідження також підтверджують, що діти, які беруть участь у групових іграх, краще адаптуються до колективу в школі [6, с.7-11].

Дошкільний вік (від 3 до 6-7 років) є періодом інтенсивного фізичного, психічного та соціального розвитку. Цей етап характеризується кількома ключовими особливостями, які тісно пов'язані з ігровою діяльністю.

Психологічні особливості. У дошкільному віці провідною психічною функцією стає уява, яка дозволяє дитині створювати ігрові сюжети та переносити реальні ситуації в уявний контекст. Л.С. Виготський зазначав, що уява дошкільника є «двигуном» гри, адже дитина здатна перетворювати звичайні предмети на ігрові символи. Крім того, у цьому віці активно розвивається мовлення, що дозволяє дітям узгоджувати правила гри та спілкуватися з однолітками. Мислення дошкільнят є наочно-образним, що робить гру ідеальним способом пізнання світу, адже вона спирається на конкретні дії та образи.

Соціальні особливості. Дошкільний вік – це період, коли дитина починає активно взаємодіяти з однолітками та дорослими поза межами сім'ї. Гра стає основним способом такої взаємодії, адже через неї дитина вчиться співпраці, підкорення правилам і поваги до інших. Наприклад, у грі «дочки-матері» діти домовляються про розподіл ролей, що формує навички комунікації та лідерства. За даними О.І. Кравцової, у дошкільному віці формується потреба у визнанні з боку інших, що реалізується через успіх у грі [7].

Зв'язок із грою. Гра є провідним видом діяльності дошкільнят, оскільки вона відповідає їхнім психологічним і соціальним потребам. На відміну від молодшого віку, коли переважають маніпулятивні дії з предметами, у дошкільному віці гра набуває сюжетного характеру та соціальної спрямованості. Наприклад, якщо трирічна дитина просто перекладає кубики, то п'ятирічна буде з них «замок» і розіграє сюжет про

принцесу. Д.Б. Ельконін зазначав, що гра в дошкільному віці є підготовкою до майбутньої навчальної діяльності, адже вона вчить дитину діяти за правилами та досягати мети [5].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, гра є універсальним механізмом розвитку, що впливає на всі сфери особистості дошкільника. Вона не лише готує дитину до навчання, а й формує її як соціальну та

емоційно зрілу особистість. Крім того, гра відповідає віковим особливостям дошкільнят, оскільки дозволяє поєднувати активність, творчість і навчання. Наприклад, рухливі ігри, такі як «квачі», розвивають фізичну витривалість, а дидактичні ігри, як-от «збери пазл», формують увагу та логіку. Таким чином, гра є природним і ефективним способом розвитку, що враховує специфіку дошкільного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Богінська О. А. *Дитяча гра в системі дошкільної освіти*. Київ : Либідь, 2020.
2. Кононко О. Л. *Психологія гри дитини*. Київ: Генеза, 2018.
3. Крутій К. Л. Сучасні підходи до організації ігрової діяльності дошкільників. Харків : Основа, 2022.
4. Савченко О. Я. *Методика навчання і виховання в початковій школі*. Київ : Освіта, 2017.
5. Федієнко В. *Розвивальні ігри для дітей дошкільного віку*. Київ : Школа, 2020.
6. Монтессорі М. *Відкриття дитинства*. Київ : Світ, 2015.
7. Штайнер Р. *Основи Вальдорфської педагогіки*. Львів: Літопис, 2016.

*Стаття надійшла до редакції
21 квітня 2025р.*

МЕТОДИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ РОДИНІ

УДК 37.018.1.015.31

БЕВЗА ДІАНА

здобувачка вищої освіти філологічного факультету

Науковий керівник: ШЕВЧУК О.В.

кандидат педагогічних наук,

викладач кафедри шкільної педагогіки, психології та окремих методик

Комунального закладу вищої освіти

«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Сімейне виховання є фундаментальним процесом формування особистості дитини та її життєвих орієнтирів. Саме в родині закладаються основи моральних цінностей, моделей поведінки, норм соціальної взаємодії та емоційної

стабільності. У контексті соціальних змін і трансформаційних процесів сучасного суспільства роль родини у вихованні дітей набуває особливої актуальності, що зумовлює необхідність осмислення її